

مقدمات و رعایت شرایط خاصی بود. با این حال، ایشان تلاش می‌کردند تا حد امکان به دیدار مادر، خواهر و بستگان نزدیک بروند.

• **والده محترم در مشهد ساکن هستند؟**

بله، حدود ده روز پیش از شهادت، برای دیدار با مادرشان به مشهد رفتند. ایشان به دعوت آستان قدس در کنگره امام رضا در مراسمی شرکت کردند. بعد از آن با مادرشان دیدار کردند.

• **در آخرین دیدارشان چه صحبت‌هایی بین شما رد و بدل شد؟**

ایشان همواره از مشکلات اقوام و دوستان جویا می‌شدند و می‌پرسیدند حال فلانی چطور است و آیا مشکل فلانی حل شده است. دغدغه اصلی ایشان رفع مشکلات دیگران بود، البته در حد توان‌شان. همیشه نگران بودند که آیا مشکلات افراد حل شده یا نه. یک بار یکی از اقوام یا دوستان‌شان فوت کرده بود و ایشان شماره تماس نداشتند، از من خواستند شماره را بگیرم. سپس با موبایل من تماس گرفتند، تسلیت گفتند و به آنها آرامش بخشیدند.

• **شهید آیت الله رئیسی مشکلات مردم را از چه زاویه‌ای دنبال می‌کردند؟**

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌هایی که مدیران عالی و میانی باید داشته باشند، اخلاص است. آنها باید در حد توان و بضاعت خود برای حل مشکلات مردم تلاش کنند. آقای رئیسی بارها در سخنرانی‌هایش تأکید کرده بود که مسئولین نباید مردم را پشت در اتاق‌ها منتظر بگذارند. ممکن است یک مشکل با یک تلفن یا یادداشت حل شود، پس نباید این کارها را به تأخیر انداخت. مدیران باید دغدغه حل مشکلات مردم را داشته باشند و همیشه خود را در جایگاه آنها تصور کنند. آقای رئیسی به سیاست جذب حداکثری و دفع حداقلی پایبند بود، چه در دستگاه قضا، چه در فعالیت‌های فرهنگی در آستان قدس و چه در ریاست جمهوری.

ایشان جذب حداکثری را به عنوان یک دست‌ورکار داشت و معتقد بود که نباید افراد را به بهانه‌های مختلف از خود دور کنیم. خداوند در قرآن به پیامبر (ص) می‌فرماید که با زبان نرم صحبت کن تا افراد جذب شوند؛ بنابراین، اگر با ناراحتی و اخم با مردم برخورد کنیم، آنها دفع می‌شوند. تا زمانی که مشکلی وجود نداشته باشد، امکان جذب افراد وجود دارد.

• **اعلام عزای عمومی توسط کشورهای همسایه در فقدان ایشان، نشانه چه چیزی است؟**

این اعلام عزای عمومی از سوی کشورهای همسایه یک نعمت است. آیا در تاریخ کشورمان چنین چیزی سابقه داشته است؟ این نشان می‌دهد که کشورهای همسایه نسبت به رئیس‌جمهور ما دغدغه دارند و فعالیت‌های ما را رصد می‌کنند، همان‌طور که ما نیز آنها را رصد می‌کنیم. این شهید بزرگوار واقعاً برای مردم تلاش می‌کرد و این تلاش‌ها صرفاً ظاهری نبود، بلکه عملی و واقعی بود.

• **یکی از ویژگی‌های برجسته شهید آیت الله رئیسی در دوران مسئولیت قوه قضائیه، احتیاط در امر قضا بود. لطفاً در این باره بیشتر توضیح دهید.**

همیشه نگران همه بود

گفت‌وگو با سید علی رئیس‌الساداتی برادر شهید سید ابراهیم رئیسی

روایت سید علی رئیس‌الساداتی به‌عنوان برادری که تا قبل از شهادت، کسی او را نمی‌شناخت برای بسیاری عجیب است؛ شاید جایگاه برادران رئیس‌جمهوران سابق چنین توقعی را از نظر دور می‌داشت که رئیس‌جمهور برادری داشته باشد و شناخته نشود.

البته تفاوت شهرت «رئیس‌عزیز» با نام خانوادگی اصلی که در حقیقت ساده شده آن بود نیز در این امر بی‌تأثیر نبود و بسیاری از اعضای خانواده رئیس‌جمهور یا رئیس سابق قوه قضائیه توانسته بودند به راحتی از آثار شهرت مصون بمانند.

• **در مورد خانواده شهید آیت الله رئیسی اطلاعات کمی منتشر شده است. لطفاً در این باره برای ما کمی توضیح دهید.**

بسم الله الرحمن الرحیم. ایشان فوق‌العاده به خانواده اهتمام داشتند. مشغله‌های آقای رئیسی بسیار زیاد بود و گاهی حتی روزهای تعطیل هم به کارهای اداری‌شان می‌پرداختند و اگر اقتضا پیدا می‌شد، جمعه‌ها هم به بعضی از شهرها و استان‌ها می‌رفتند. در اتفاقاتی مثل سیل، زلزله و مسائل دیگر هم حضور پیدا می‌کردند. هرچند وقت کم داشتند، اما توجه به خانواده برای ایشان مهم بود. تا جایی که می‌رسیدند و می‌توانستند به خانواده و فامیل می‌پرداختند. شیوه‌های مختلفی در صله رحم هست که مصداقش ممکن است در دید و بازدیدها یا در روزه‌ها و مجالس عزاداری یا مولودی باشد. ایشان ماهی یک نوبت در منزلش روزه داشت.

• **آیا این توجه به خانواده در دوران ریاست‌جمهوری هم ادامه داشت؟**

بله، در نزدیک‌ترین مسجد به محل کارشان مراسم روزه داشتند. بعد یا قبل از نماز مغرب از فامیل و بستگان دعوت می‌کردند. به این ترتیب صله رحم محقق می‌شد. سالی دوبار هم روزه برای امام جواد و امام هادی (ع) داشتند که این هم شکلی از صله رحم است. علاوه بر اینکه در عید هر سال هم اطعام داشتند که اقوام و خویشان بتوانند دید و بازدید داشته باشند.

• **ارتباط شهید آیت الله رئیسی با مردم چگونه بود و چرا همدردی و سوگواری برای ایشان این قدر گسترده و فراتر از مرزهای جغرافیایی ایران بود؟**

بحث اخلاص است. اخلاص ایشان خیلی بالا بود و سعی می‌کرد تا جایی که قوانین و مقررات اجازه می‌دهند به خواسته‌های مردم توجه کند. سفرهای استانی یکی از مصادیق این قضیه است و نامه‌هایی که مردم پست می‌کردند یا به دست نزدیکان ایشان می‌دادند. یکی از راه‌های مؤثر ارتباطی که ایشان در دوران ریاست‌جمهوری ایجاد کرده بودند، سیستم تماس‌های تلفنی بود. از طریق این سیستم، هر وزیر و مسئولی می‌توانست به‌طور مستقیم با مردم در ارتباط باشد. علاوه بر برنامه‌هایی که از سوی مردم ارسال می‌شد، تماس‌های تلفنی نیز پاسخ داده و ارجاع می‌شدند تا پاسخ‌های مقتضی به آن‌ها ارائه گردد. این رویکرد یکی از جلوه‌های بارز توجه و اهتمام ایشان به امور مردم بود.

• **آخرین باری که ایشان را دیدید، چه زمانی بود؟**

اواخر عید، بعد از تعطیلات بود.

• **به منزل‌شان رفتید؟**

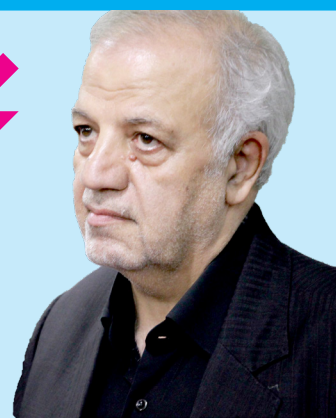
خیر. ایشان محبت کردند و به منزل ما تشریف آوردند و حدود یکی دو ساعتی بودند.

• **یعنی حتی در دوران ریاست‌جمهوری هم با آن همه مشغله‌ای که داشتند، ارتباطات خانوادگی را حفظ کرده بودند؟**

بله، ارتباط با خانواده و بستگان مانع انجام وظایف اداری ایشان نمی‌شد. تا حد امکان به خانواده و بستگان توجه داشتند. البته نمی‌توان انتظار داشت که مانند افراد عادی دید و بازدید کنند. ایشان نیز محدودیت‌هایی داشتند و نمی‌توانستند به راحتی مانند دیگران رفت و آمد کنند. این دیدارها نیازمند

اهتمام اصلی ایشان رفع مشکلات دیگران بود

ایشان همواره از مشکلات اقوام و دوستان جویا می‌شدند و می‌پرسیدند حال فلانی چطور است و آیا مشکل فلانی حل شده است. دغدغه اصلی ایشان رفع مشکلات دیگران بود، البته در حد توان‌شان. همیشه نگران بودند که آیا مشکلات افراد حل شده یا نه. یک بار یکی از اقوام یا دوستان‌شان فوت کرده بود و ایشان شماره تماس نداشتند، از من خواستند شماره را بگیرم. سپس با موبایل من تماس گرفتند، تسلیت گفتند و به آنها آرامش بخشیدند

رئیس‌عزیز
ویژه‌نامه چهلمین روز
عروج شهدای خدمت